

Oyog'i osmonda bo'lgan sichqonlar

**Ixtiro nima? Kashfiyot nima?
Ular bir-biridan farq qiladimi?**

Roald Dal

Bir vaqtlar Levon ismli qariya yashagan ekan. Uning yoshi 87 da bo'lib, umr bo'yi vazmin va xotirjam inson bo'lgan ekan. U kambag'al bo'lsa-da, juda ham baxtli ekan.

Levon uyida sichqonlarni payqagan vaqtida, dastlab bu holat uni tashvishga solmabdi. Ammo sichqonlar tobora ko'payib boribdi va ular Levonni bezovta qila boshlabdi. Nihoyat, hatto Levon ham ortiq bardosh bera olmaydigan vaqt kelibdi.

“Bunisi endi ortiqcha, – dedi u. – Bunga chidab bo'lmaydi”. Qariya uyidan chiqib, oqsoqlangancha do'kon tomon yo'l oldi. U sichqonlarni tutish uchun

do'kondan bir nechta qopqon, yelim va pishloq bo'lagini sotib oldi.

Levon uyiga qaytgach, qopqonning asosini yelimlab, shiftga yopishtirdi. Keyin u qopqonlarga pishloq bo'lakchalarini mahkamlab chiqdi.

Tunda sichqonlar inlaridan chiqib shiftdagi qopqonni ko'rib, buni hazil deb o'ylashdi. Polda sayr qilib yurgan sichqonlar bir-birlarini turtib, qo'llari bilan shiftni ko'rsatib, kulgidan o'zlarini to'xtata olishmadi. Axir, qopqonni shiftga joylashtirish ahmoqlik-ku, – deyishdi.

Ertasi kuni tongda Levon xonaga kirganida birorta sichqon tuzoqqa tushmaganini ko'rib jilmaydi, lekin hech narsa demadi.

U stulni olib, oyoqlarining tagiga yelim surtdi va shiftga qopqonlar yoniga teskari holatda yopishtirib qo'ydi. U stol, televizor va chiroq bilan ham xuddi shunday qildi.

Levon polda turgan barcha narsalarni teskari qilib, shiftga yopishtirdi. Hattoki, gilamchani ham u yerga yelimlab qo'ydi.

Kelasi tunda sichqonlar inlaridan chiqishganida, ular o'tgan tunda ko'rganlarini eslab, hazillashishni davom ettirib kulishar edi. Biroq bu safar ular shiftga qarashganida, to'satdan kulishdan to'xtashdi.

– Xudoyim! – qichqirdi sichqonlardan biri. –
Tepaga qaranglar! Axir, pol u yerda-ku!
– Ey, Xudo! – faryod qildi yana biri.
– Biz shiftda turibmiz, shekilli!
– Mening boshim aylana boshladi! – chiyilladi
uchinchisi.

– Mening miyamga qon quyildi! – yig'lab
yubordi to'rtinchisi.

– Bu dahshat! – dedi uzun mo'ylovli,
sichqonlarning kattasi.

– Bu haqiqatdan ham dahshatli! Zudlik bilan
nimadir qilishimiz kerak! Agar men boshimda
shunday turishda davom etsam, hushimdan
ketaman! – deb qichqirdi eng kichigi.

– Men ham!

– Men bunga ortiq chiday olmayman!

– Bizni qutqaring! Nimadir qilinglar tezroq, biror
nima qilinglar!

Sichqonlar jazavaga tusha boshlashdi.

– Men nima qilishimiz kerakligini bilaman, – dedi
sichqonlarning kattasi. – Biz boshimiz bilan turib
olamiz, o'shanda hammasi yaxshi bo'ladi.

Sichqonlar gapga quloq solib, boshi bilan turib
oldi. Bir qancha vaqtdan so'ng, miyasiga qon
quyilishi sababli sichqonlar birin-ketin hushidan
keta boshladi.

Levon ertalab xonaga kirgach, yerda yotgan sichqonlarga ko'zi tushdi. U darhol barcha sichqonlarni yig'ib, savatchaga soldi.

Esda tuting! Olam sizga teskari bo'lib ko'rinsa-da, siz yerda turganingizga ishonch hosil qiling!

Testlarni yeching.

1. Levon nima uchun sichqonlardan qutulishni istadi?
 - A) U doim sichqonlarni yomon ko'rar edi.
 - B) Ular juda ham ko'p edi.
 - D) Ular juda baland ovozda kulishar edi.
 - E) Ular hamma pishloqlarni yeb qo'yishgandi.
2. Levon qopqonlarni qayerga yopishtirdi?
 - A) savatga
 - B) sichqonlar ini yaqiniga
 - D) stullarning ostiga
 - E) shiftga
3. Birinchi tun qopqonga nechta sichqon tushdi?
 - A) Barcha sichqonlar qopqonga tushdi.
 - B) Oltita sichqon tushdi.
 - D) Yigirmata sichqon tushdi.
 - E) Birorta sichqon tushmadi.

1. Levon qopqonlarga nazar tashlaganda, sichqonlarning yo'qligini ko'rib, nima uchun jilmayib qo'ydi?
2. Ikkinchi kechada sichqonlar o'zlarini qayerda turibmiz deb o'yladi va qanday qaror qabul qildi?
3. Levon sichqonlarni poldan yig'ib olgach, ularni nima qildi?
4. Nima deb o'ylaysiz, sichqonlarni aldash oson bo'ldimi? Nega "Ha"? Nega "Yo'q"? Fikringizni izohlang.

kashf yoki kashfiyot – tekshirish, ilmiy tadqiqot natijasida, ba'zida tasodifan topilgan, yaratilgan ilmiy yangilik

ixtiro – fan-texnika sohasida kashf etilgan, ijobiy samara beradigan yangilik.

UO'K: 808.545(075.3)

BBK 74.202.5ya72

T-61

Aydarova U. B., Azizova N. K, Toirova M. E.

O'qish savodxonligi. Umumiy o'rta ta'lim maktablarining 3-sinfi uchun darslik.
II qism. / U. Aydarova, N. Azizova, M. Toirova. – Toshkent: "Novda Edutainment",
2023. – 80 b.

Taqrizchilar:

Sh. Y. Muslimova – Toshkent shahar 328-umumiy o'rta ta'lim maktabining
oliy toifali boshlang'ich sinf o'qituvchisi;

M. M. Umarova – Toshkent shahar 222-umumiy o'rta ta'lim
maktabining birinchi toifali boshlang'ich sinf o'qituvchisi.

Shartli belgilar:

**Savollarga
javob bering**

**Guruh bo'lib
ishlang**

**Diqqat bilan
o'qing**

Bu qiziq

Tinglang

**Topshiriqni
bajaring**

Uyga vazifa

Izohli lug'at

ISBN 978-9943-9704-5-8

© U. B. Aydarova, N. K. Azizova, M. E. Toirova

© "Novda Edutainment", 2023

Aziz o'quvchi!

Hayotimizni badiiy adabiyotsiz tasavvur qilish qiyin. Badiiy asarlar inson qalbiga ezgulik urug'larini sochadi, unda yaxshilik va yomonlik, odob va odobsizlik, ezgulik va yovuzlik haqida ilk tushunchalarni shakllantiradi. Ertak, hikoya, topishmoq, she'r, maqol, tez aytishlar hayotimizning bir bo'lagidir. Ular bizning dunyoqarashimizni kengaytiradi, nutqimizni rivojlantiradi.

Mazkur kitobdan o'zbek va jahon xalq ertaklari, she'rlar, tez aytish-u topishmoqlar, maqollar, qiziqarli boshqotirmalar o'rin olgan.

Qadrlı o'quvchi! Mehr-oqibat, do'stlik, sadoqat singari go'zal insoniy fazilatlarğa chorlovchi ushbu kitob sizlarga manzur bo'ladi, degan umiddamiz.

Sizga omad tilaymiz!

